

פרשת לך לך

בס"ד

אזר

ערכת וחיברתי בס"ד: נריה אטון

יום ר י"ב מרחשון תשפ"ו
כניסת שבת: 17:42
יציאת שבת: 18:32
רבינו חס: 19:10
חומנים לפי אופק באר שבע

א"ה במוצאי שבת
סחליפים לששון חורף

"בעשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולן"

את שמעון - חברו הטוב ביותר שלא ראה שנה שלמה. בשנייה אחת נעלם כל הכעס, פניו אורו והשניים התחבקו בשמחה עצומה. כשראה זאת ראובן הזר, שאל בתמיהה: "למה עלי כעסת כל כך ולא קיבלת את ההתנצלות שלי, ואילו אותו אתה מחבק על אותה המכה?". ענה לו משה בפשטות: "שמעון הוא החבר הכי טוב שלי. לא אכפת לי שהוא נתן לי מכה כי אני יודע כמה הוא אוהב אותי, אבל אותך אני מכיר ומבחינתי אתה סתם אדם זר שפגע בי".

כך בדיוק היה אברהם אבינו. הוא ידע שכל הניסיונות וה"מכות" שחטף בדרך - הרעב, הנדודים ולקחת שרה - אינם יד המקרה או פגיעות מאנשים זרים. אברהם הבין שמאחורי כל קושי עומד הקדוש ברוך הוא, שהוא "החבר הכי טוב" שלו, הבורא שאותו הוא אוהב בכל נימי נפשו. כשאדם יודע שהמכה מגיעה מאוהבו הגדול ביותר, הוא לא כועס ולא נשבר, אלא מקבל אותה באמון ובשמחה מכאן עולה המסר העצום לחיים של כולנו. בחיים ישנם רגעים שבהם אנו משקיעים, עושים את הדבר הנכון, ופתאום חוטפים "מכה על השכם" בדמות משבר או אכזבה. התגובה האוטומטית היא לכעוס ולשאול "למה זה מגיע לי?".

אך אברהם אבינו מלמד אותנו לשנות את נקודת המבט. הכאב נשאר אותו כאב, אבל הזהות של מי שנתן את המכה משנה את כל ההרגשה בלב. כשאנו מבינים שכל קושי בחיינו אינו מקרי אלא מגיע מתוך השגחה מדויקת של בורא עולם שאוהב אותנו, אנו יכולים לקבל אותו באהבה. הניסיונות הללו לא באו לשבור אותנו, אלא לרומם אותנו, לחשוף בתוכנו כוחות נפש עמוקים ולבנות אותנו. כשאנו לומדים לזהות את "החבר הטוב" מאחורי הקושי, אנו מפסיקים להילחם במציאות, ויודעים שגם ברגעים המאתגרים ביותר - אנו מוחזקים ועטופים באהבה גדולה, שבת שלום ומבורך.

להישבר או להתלונן? התשובה טמונה בסיפור על אדם יקר בשם משה, שישב תשוש וכאוב על ספסל לאחר יום עבודה מפרך. הוא עצם את עיניו, נאנח מהכאבים העזים שפשטו בכל שריריו, והרגיש שאין לו שמץ של אנרגיה להרים את ראשו או להזיז את גופו הדואב. לפתע ניגש מאחוריו אדם זר בשם ראובן והנחית על כתפו מכה חזקה. משה הסתובב בזעם וצעק בכאב: "למה אתה מרביץ לי?". ראובן הגיב באדישות מוחלטת: "התבלבלתי, חשבתי שאתה מישוה אחר". משה, שנפגע מעזות המצח, התרגז

ואמר: "אתה חוצפן! מה אתה חושב לעצמך? אני דורש שתתנצלו!". ראובן פטר אותו בקוצר רוח, ואמר בקרירות: "נו טוב, אני מתנצל, מה אתה רוצה ממני עכשיו?". משה ראה שהאיש אפילו לא מצטער באמת ופטר אותו מתוך ייאוש ועוגמת נפש. רגע לאחר מכן, שוב הונחתה מכה עוצמתית על אותה הכתף בדיוק. משה הסתובב מוכן לקרב, אך גילה להפתעתו

תרח אביו של אברהם אבינו היה שר גדול ויצרן הפסלים הנחשב ביותר באור כשדים, וחנוות הייתה מלאה בפסלי אלילים מזהב, כסף ואבן להם סגדו אנשי העיר.

יום אחד, כשביקש מאברהם לשמור על החנות, החליט אברהם לפקוח את עיני הבריות והחל להקשות עליהם בשאלות נוקבות. הוא פנה אל קונה בן חמישים שביקש לקנות פסל מפואר, ותמה בפניו כיצד אדם מבוגר ובעל תבונה מוכן להשתחוות לגוש חומר חסר אונים שנוצר רק אתמול על ידי אומלל הגילוף של אביו. לאחר שאישה אחת הניחה קערת סולת כמנחה, לקח אברהם מקל גדול, ניפץ את כל הפסלים בחנות, והשאיר שלם רק את הפסל הגדול ביותר כשהמקל בידו.

כשחזר תרח וזעק בבהלה, ענה לו אברהם ברוגע שהאלילים רבו על האוכל עד שהפסל הגדול שיבר את כולם. תרח הגיב בכעס: "וכי יש בהם דעת? הרי הם רק עץ ואבן ואינם יכולים לזוז!". חיך אברהם ואמר: "ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר! אם אינם יכולים להגן על עצמם, כיצד אתה מבקש מהם שיגנו עליך?". המרד הפנימי הזה הפך למפעל חיים עצום. אברהם ושרה החלו להפיץ את האמונה באל אחד ולקרב את כולם תחת כנפי השכינה, כפי שנאמר: "וַיָּאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה בְּחָרָן". אברהם היה בטוח, ובצדק, שהוא עושה את הצעד הנכון ומביא נחת רוח עצומה לבורא, וכאדם אנושי היה צפוי שיזכה כעת לשקט, עושר וברכה. אך המציאות טפחה על פניו בצורה מרה. במקום שכר, הוא מקבל ציווי פתאומי של "לך לך" למקום לא נודע. מיד עם הגעתו לארץ כנען, פורץ בארץ רעב כבד שמאלץ אותו לנדוד למצרים כפליט, ושם שרה אשתו נלקחת בכוח לבית פרעה. אברהם מושלך לתוך שרשרת ניסיונות קשים ומטלטלים.

מהיכן שאב אברהם אבינו את הכוחות הנפשיים לעמוד בכל התלאות הללו ולא

דבר תורה לסעודה שניה

"ויאמר ה' אל אברהם לך לך"

שואל האור החיים הקדוש: הקב"ה לפני שדיבר עם כל נביא קודם כל נגלה אליו. לעומת זאת אצל אברהם אבינו ע"ה, הקב"ה דיבר איתו ורק אחר כך נגלה אליו, ומה ההבדל? ותירץ האור החיים ב' תירוצים:

א. משום שאברהם אבינו ע"ה נשתדל בהכרת בוראו מה שלא עשה אדם זולתו, ובגיל חמש שנים הכיר את בוראו מעצמו בהתחכמותו (נדרים לב.), לכן לא היה צריך בורא עולם להתגלות לאברהם אבינו אלא אמר אליו דברותיו, וכבר ידע אברהם אבינו שהקב"ה הוא שמדבר איתו.

ב. אברהם אבינו היה האדם הראשון בקדושה, משום שבעשרה דורות שקדמוהו לא היה אדם שהכיר בבורא עולם, לכן הקב"ה לא נגלה לאברהם, וקודם דיבר איתו כדי לבחון אותו אם יקיים דבריו, ולאחר שקיים דבריו והלך לו מארצו וכו' אז נגלה אליו דכתיב (פסוק ז) וירא ה' אל אברהם, מה שאין כן שאר הנבראים שכבר קדמה ונשתקעה האמונה בלבם מאברהם והושרשו בקדושה- היה נגלה להם תחלה. והביא האור החיים ראיה מחז"ל שלמדו מהפסוק "שמעי בת וראי" (תהלים מה) על אברהם אבינו ע"ה. בהתחלה כתוב "שמעי" שקודם אברהם שמע את בורא עולם, ופעל כצוויו, ואחר כך נגלה אליו הקב"ה, ועל זה נאמר "וראי". ולא היו שניהם שמיעה וראיה ביחד, אלא היה הפסק ביניהם.

דבר תורה לסעודה ראשונה

"ויצאו ללכת ארצה כנען ויבואו ארצה כנען"

כפל לשון זה אומר דרשני: 'ויצאו' ללכת ארצה כנען: 'ויבואו' ארצה כנען- וכי היכן באו אם לא לארץ כנען? מאידך, וכי אפשר לבוא לכנען מבלי שייצאו כדי ללכת שמה?

לאיזה צורך נזכרה כאן הן יציאתו והן ביאתו לארץ כנען, בכפל לשון בלתי מוסבר.

אלא, שלכתו של אברהם לכנען, הייתה מלווה בהשתוקקות גדולה לקיים מצוות ה'. דבר זה התבטא למעשה בכך שעוד בטרם הגיע ליעדו, כבר היו בו אהבה וכיסופים למעשה הגדול שהוא עושה.

וזוהי כוונת הכתוב: 'ויצאו ללכת... ויבואו ארצה

כנען'- ללמדנו שמאחר שאברהם השתוקק כ"כ

לקיים המצווה, החשיב לו הקב"ה כאילו

קיימה כבר בתחילת דרכו, משעה שיצא

מחרן.

דבר תורה לסעודה רביעית

שעון חורף

אי"ה בלילה זה, (לילה בין מוצאי שבת ליום ראשון) מוסיפים שעה נוספת בלילה, ובכך מחליפים אנו לשעון חורף.

יש לשים לב שזמן קריאת שמע לדעת המגן אברהם היא מתקדמות בשעה מהרגיל, וסוף זמן קריאת שמע לדעת המג"א בשעה 8:03, ולדעת הגר"א בשעה 8:36 (לפי אופק באר שבע). לכן אדם שרואה שעד שיגיע לברכות קריאת שמע, כבר יעבור זמן קריאת שמע (8:36) ולא יספיק לקרוא בזמנה עם ברכותיה, יקרא אותה בזמנה ללא ברכה מפני שאין הברכות מעכבות, ולאחר שיגיע לברכות של שמע יחזור ויקרא אותה עם הברכות.

אומנם אם יודע שיספיק לקרוא בתוך שלוש שעות מזמן זריחת השמש (כשיטת הגר"א בשעה 8:36), אך לא יספיק לקרוא בתוך זמן זה מעלות השחר (כשיטת המג"א בשעה 8:03), נכון שיקראנה מיד בלי ברכה. ויעשה תנאי ויאמר: "אם הלכה כאומרים שזמן קריאת שמע הוא עד שלוש שעות מעלות השחר, אני מכווין לצאת ידי חובת מצות קריאת שמע בקריאתי עכשיו. ואם הלכה כאומרים שזמן קריאת שמע היא עד שלוש שעות מזריחת השמש, תהיה קריאתי עתה כקורא בתורה, ואיני רוצה לצאת עכשיו ידי חובה, אלא כשאני אקרא אותה מאוחר יותר עם ברכותיה. (הלכה ברורה חלק ד' סימן נ"ח)

דבר תורה לסעודה שלישית

"עשו מלחמה את ברע מלך סדום ואת ברשע מלך עמורה"

כתב הבן איש חי: מלאכים אלו, מלכו על ערי סדום ועמורה, אשר אנשיהם "רעים וחטאים מאוד" לה', כעדות התורה.

"מלך במשפט יעמיד ארץ" - כאשר המלכים והמנהיגים אינם מנסים להוכיח את העם על מנת שיתקנו את מעשיהם, הרי כל רעת אנשי המקום תלויה על צווארם, עד כדי כך שרשעת נתיניהם מתיחסת אליהם עצמם.

והמסקנה היא: כי מלכים אלה, הם הרשעים האמיתיים, שבזמנם כל בני אומתם הושפעו לרעה עד להמרדה נוראה, היו המה רעים מצד עצמם, וגם רעים מחמת עוונות שאר בני עמם.

וכבר ידוע ששמו של אדם רומז על מהותו, גם כאן רמוז הדבר בשמם של הרשעים: "ברע" נוטריקון ב' רע. כלומר ב' רעות היו עליו - רעת עצמו, ורעת אנשי המקום. "ברשע" ב' רשע כלומר ב' רשעויות, זו של עצמו. ורשעת אנשי עירו.

לברכה והצלחה

שיר בת אושרת
בן ציון בן מירב

לזיווג האון

שירה
בת ציפורה
חיים בן זיווה
אביעד בן אסתר

למזון שלם ברחוב ירו

ינית בת דחל
תקוה נייר
בת פרחיה
תנצבה

למזון שלם ברחוב ירו

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (חי"ד)
תנצבה

למזון שלם ברחוב ירו

חנה בת חפסה
אליהו (ללו) דהן
בר פריחה
תנצבה

יוסף בן ויקטוריה
דוד בן טטיאנה
יצחק בן חנה

מלאכת זורע

מהי מלאכת זורע?

מלאכת זורע היא אב המלאכה הראשון בסדר עשיית הלחם במשכן, והגדרתה הכללית היא כל פעולה שמטרתה ליזום, לשפר או לזרז צמיחה של גידולים מהקרקע

אב המלאכה

הגדרת האב היא הנחת זרע באדמה במטרה שהוא יצמיח צמח, עץ או ירק חדש. בפועל מדובר על חקלאי שלוקח זרעים, כגון גרעיני חיטה, שעורה או קטניות, ומפזר אותם באדמה תחוחה כדי שייקלטו בה ויתחילו לנבוט

תולדות המלאכה

תולדה היא כל פעולה שאינה הטמנת זרע ממש, אך היא מביאה לאותה התוצאה של יצירת צמיחה חדשה או סיוע ושיפור של צמיחה קיימת.

פעולות ליצירת צמיחה חדשה:

- נטיעה ושתילה: שתילת עץ צעיר, שיח או פרח באדמה או בעציץ.
- הברכה והרכבה: כיפוף ענף של עץ לתוך האדמה כדי שיצמיח שורשים עצמאיים, או חיבור ענף של עץ אחד לגזע של עץ אחר כדי שישולבו יחד.
- השריית זרעים במים: הנחת קטניות או דגנים כמו חומס, שעועית או חיטה בתוך כלי עם מים בשבת במטרה שהם יתרככו ויתחילו להנביט, פעולה הנחשבת איסור זורע מהתורה.

פעולות לשיפור והאצת צמיחה קיימת:

- השקיית צמחים: שפיכת מים על צמחים, דשא, עצים או פרחים משום שהמים מסייעים לצמח לגדול

• זמירה: חיתוך ענפים או עלים יבשים וחלשים מהעץ במטרה להקל עליו ולאפשר לו להצמיח ענפים חזקים וטובים יותר, להבדיל מקטיפת פרי שהיא מלאכת קוצר

דינים מעשיים נפוצים בשבת

השלכת גרעינים

לא ישליך זרעים בקרקע שירדו עליה גשמים, שכיון שהמקום לח יש חשש שיצמחו. לכן האוכלים גרעיני אבטיח, ישימו לב שלא יפלו הגרעינים לגינה.

נטילת ידיים ושפיכת מים בגינה

אסור ליטול ידיים או לשפוך מים על גבי עשבים, דשא או אדמה חקלאית בשבת. גם אם האדם לא מתכוון להשקות, המים הללו בהכרח ישקו את הצמח ויגרמו לו לצמוח, דבר הנחשב הלכתית כתוצאה בלתי נמנעת שאסורה. הפתרון הוא ליטול ידיים או לשפוך מים רק על גבי מרצפות, אספלט, חול מדברי ללא צמחים או לתוך כיור ביתי, ואפילו שהמים יזלגו אחר כך לאדמה זה מותר.

התחיל להשקות מערב שבת

מותר להפעיל מערב שבת (יום שישי בצהריים) מערכת השקאה של גינות ופרדסים, דרך צינורות או ממטרות, והמים משקים את הזרעים בשבת.

מערכת השקיה ממחושבת

מותר להפעיל מערכת ממחושבת של ממטרות בגינה, אפילו שיפעל בשבת, וטוב להשים שלט שידעו שהמערכת פועלת בצורה אוטומטית.

(אור ההלכה עמ' י"ז)

הדסים שראויים להרחה

הדסים הראויים להרחיח בהם, מותרים בטלטול, ומותר ליתן אותם בשבת בתוך אגרטל עם מים, אפילו שלא היו מונחים עם מים בערב שבת.

פרחים ועשבי תיבול בכוס מים

מותר להחזיר בשבת פרחים שכבר פתוחים לגמרי לתוך כוס מים, בתנאי שהמים היו בכוס מערב שבת, משום שהם כבר סייעו את תהליך הצמיחה שלהם.

לעומת זאת, יש להחמיר שלא לשים פרחים סגורים במים בשבת כיוון שהמים יגרמו להם להיפתח ולפרוח. והמיקל בזה יש לו על מי לסמוך (קיצור שו"ע חו"ע שבת עמ' תכה).

כמו כן, אסור לשים במים עשבי תיבול טריים כמו נענע, בזיליקום או פטרוזיליה שיש להם פוטנציאל להוציא שורשים חדשים במים.

עציצים ואדניות בתוך הבית

ההלכה מבחינה בין שני סוגי עציצים בשבת:

- עציץ נקוב שיש לו חור בתחתית נחשב כמחובר ישירות לאדמה, ולכן אסור להזיז אותו ממקומו בשבת ואסור להעביר אותו מהבית למרפסת שבה השמש תגרום לו לצמוח טוב יותר.

- עציץ שאינו נקוב ואטום לחלוטין מותר לטלטל בתוך הבית לרוב הפוסקים, אך עדיין אסור להעבירו למקום שיגרום לו לצמוח מהר יותר, וכמובן שאסור להשקות אותו.

